

na nią pilniejszą uwagę, gdyż pobudza do refleksji, wymaga zweryfikowania dotychczasowych stanowisk uznanych za dogmat i na pewno przyczyni się do pogłębionych studiów nad genezą Ewangelii synoptycznych.

Warszawa

KS. STANISŁAW MĘDALA CM

K. JAROŚ, *Hundert Inschriften aus Kanaan und Israel für den Hebräischunterricht bearbeitet*, Fribourg (Schweiz) 1982 (Kath. Bibelwerk), ss. 120.

Praca Karola Jaroša obejmująca 100 inskrypcji jest wynikiem wykładów, jakie autor prowadził w Instytucie Orientalnym Uniwersytetu Wiedeńskiego w semestrze zimowym 1981/82 i letnim 1982. Omawiana praca została przyjęta przez Uniwersytet Katolicki we Fryburgu Szwajcarskim jako trzecia pozycja pomocy dydaktycznych do nauki języka hebrajskiego. We wspomnianej serii ukazały się dwie następujące prace:

Jean D. Barthelemy—Judith Tarragon, *Liste der schwachen hebräischen Verben*, 42s.

Christoph Uehlinger, *Hebräische Lieder*, 53s.

Cel dydaktyczny orientuje całą pracę Jaroša w kierunku łatwego przyswojenia sobie materiału przez prowadzącego zajęcia jak i przez studentów. W przedmowie autor wyjaśnia, że starohebrajska epigrafika jest częścią nauk biblijnych. We wprowadzeniu autor omawia materiał, na którym znajdują się inskrypcje, a mianowicie: kamień, glina, drewno, papirus, skóra, metal. Następnie przedstawia rozwój pisma alfabetycznego poczynając od 1500 roku przed Chr. stawiając na pierwszym miejscu inskrypcje protosynajskie. Autor wstęp kończy tabelą przedstawiającą w rozwoju historycznym inskrypcje od r. 1550 do I—II w. po Chr.

Autor każdą z stu inskrypcji opracował w następujący sposób: oryginalny kształt inskrypcji, tekst inskrypcji oddany tekstem hebrajskim kwadratowym, transliteracja, przekład wraz z bibliografią. Po przekładzie autora następuje wyjaśnianie trudniejszych wyrażeń hebrajskich, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

Omawiana praca kończy się rejestrem i wykazem wykorzystanej literatury. Register obejmuje nazwy bóstw, nazwy własne, miejscowości oraz zawiera słotwórstwo hebrajskie w wyborze.

Książka Jaroša napisana dla celów dydaktycznych będzie stanowić cenną pomoc dla chcących poznać tę dyscyplinę wiedzy i może zachęcić biblistów do korzystania z wyników epigrafiki w pracy dydaktyczno-naukowej.

Kraków

KS. JERZY WOŹNIAK CM

A. FREY, *Petite grammaire syriaque* (Orbis Biblicus et Orientalis. Subsidia didactica 3), Fribourg—Göttingen 1984, 108s.

Praca Alberta Freya jest trzecim tomem pomocy dydaktycznych serii wydziału teologicznego katolickiego Uniwersytetu we Fryburgu Szwajcarskim redagowanych pod kierunkiem prof. Dirka Van Damme'a. Celem tej małej serii jest publikowanie pomocy gramatycznych z dziedziny filologii biblijnej i Wschodu chrześcijańskiego. Dotychczas ukazały się dwa tomy: